

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

เล่มที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐกิจพอเพียง

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส21101

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง

นางศุภางค์ อนันต์

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นางรอง

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐกิจพอเพียง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา
รหัสวิชา ส21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง ข้าพเจ้าได้จัดทำขึ้น เพื่อใช้แก้ปัญหา
และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่
ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะในการอ่านคิดวิเคราะห์
มีความรู้ที่คงทน และบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการเรียนการสอนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์
ต่อผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียน
และคณะครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นารองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ แนะนำ
ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาด้วยดี ตลอดจนทำให้ เอกสารประกอบการเรียนการ
สอน เล่มนี้สำเร็จและใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

ศุภางค์ อนันต์

เรื่อง	หน้า
คำชี้แจงสำหรับเอกสารประกอบการเรียนการสอน	1
คำชี้แจงสำหรับครู	2
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	3
มาตรฐานการเรียนรู้	4
ตัวชี้วัด	4
จุดประสงค์การเรียนรู้	4
สาระการเรียนรู้	5
สาระสำคัญ	5
แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง	6
แผนผังมโนทัศน์ เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง	9
ตอนที่ 1 เรื่อง ความหมาย และความเป็นมาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	11
แบบฝึกกิจกรรมที่ 5.1 เรื่อง ความหมาย และความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	20
ตอนที่ 2 เรื่อง หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	22
แบบฝึกกิจกรรมที่ 5.2 เรื่อง หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	27

เรื่อง	หน้า
ตอนที่ 3 เรื่อง หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	29
แบบฝึกกิจกรรมที่ 5.3 เรื่อง หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	43
ตอนที่ 4 เรื่อง โครงการตามพระราชดำรินงในหลวง	
แบบฝึกกิจกรรมที่ 5.4 เรื่อง โครงการตามพระราชดำรินงในหลวง	55
แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง	59
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	63
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง	64
แนวการตอบแบบฝึกกิจกรรมที่ 5.1 เรื่อง ความหมาย และความเป็นมา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	65
แนวการตอบแบบฝึกกิจกรรมที่ 5.2 เรื่อง หลักการปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	67
เฉลยแบบฝึกกิจกรรมที่ 5.3 เรื่อง หลักการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	69

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง

หน้า

แนวการตอบแบบฝึกกิจกรรมที่ 5.4 เรื่อง โครงการตามพระราชดำริ ของในหลวง	71
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง	74

คำชี้แจงสำหรับเอกสารประกอบการเรียนการสอน

เอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐกิจพอเพียง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เอกสารประกอบการเรียนการสอน เล่มนี้เป็น เล่มที่ 5 เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง ใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมง ในเอกสารประกอบการเรียนการสอน ทั้งหมด 8 เล่ม เวลาเรียน 16 ชั่วโมง เป็นนวัตกรรมอีกประเภทหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าจัดทำขึ้น เพื่อนำมาแก้ปัญหา และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละเล่ม ประกอบด้วย

1. คำชี้แจงสำหรับเอกสารประกอบการเรียนการสอน
 2. คำชี้แจงสำหรับครู
 3. คำชี้แจงสำหรับนักเรียน
 4. มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้
- สาระสำคัญ
5. แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ ใช้วัดความรู้พื้นฐานนักเรียน
 6. เนื้อหาสาระการเรียนรู้ แบ่งออกเป็นตอน จำนวน 4 ตอน เป็นเนื้อหาที่ใช้อธิบายความรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ หรือใช้อธิบาย ในแบบฝึกกิจกรรม
 7. แบบฝึกกิจกรรม ประกอบด้วย แบบประเมินความรู้ของเนื้อหาแต่ละตอน
 8. แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอนเล่มนี้
 9. ภาคผนวก ประกอบด้วย เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกกิจกรรม และแบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจงสำหรับครู

เอกสารประกอบการเรียนการสอนฉบับนี้ เป็นเอกสารที่ผู้สอนจัดทำขึ้น เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐกิจพอเพียง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 ชั่วโมง ซึ่งผู้สอนควรปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนควรศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจ
2. ใช้ประกอบการเรียนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลักสูตรกำหนด
3. ให้คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน ตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน
4. ครูควรให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหา
5. หลังการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
6. ผลการปฏิบัติกิจกรรม สามารถนำไปประเมินผลเป็นคะแนนระหว่างเรียน โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

เอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐกิจพอเพียง สารที่ 3 เศรษฐศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองจากเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยการปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไปนี้ อย่างเคร่งครัด

1. ทำความเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารสำคัญ สารการเรียนรู้ และผังมโนทัศน์
2. ก่อนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วบันทึกคะแนนไว้ ห้าม ดูเฉลย
3. ศึกษาเนื้อหาตามขั้นตอนจากเอกสารประกอบการเรียนการสอนเล่มนี้ให้เข้าใจ แล้วทำแบบฝึกกิจกรรม
4. เมื่อทำกิจกรรมแล้ว จึงตรวจดูเฉลยที่อยู่ในภาคผนวก ถ้าตอบผิดให้นักเรียนกลับไปศึกษาเนื้อหาแล้วตอบคำถามอีกครั้ง เมื่อตอบถูกต้องแล้วจึงศึกษาเนื้อหาเรื่องต่อไป
5. นักเรียนต้องไม่ดูเฉลยก่อนทำกิจกรรมหรือแบบทดสอบ ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
6. นักเรียนต้องศึกษาบทเรียนนี้ด้วยตนเอง ถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยให้ปรึกษาครูผู้สอนทันที
7. ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงบนกระดาษอื่น หรือกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้ และห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในเอกสารประกอบการเรียนการสอน
8. ใช้เอกสารเล่มนี้ฝึกการทำกิจกรรมนอกเวลาและค้นคว้าด้วยตนเองได้
9. เมื่อศึกษาบทเรียนจบแล้วให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนและตรวจคำตอบจากเฉลย จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน
10. ส่งคืนเอกสารประกอบการเรียนการสอนนี้ตามกำหนดเวลา และต้องรักษาให้อยู่ในสภาพดี ไม่สูญหาย

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด

อธิบายความเป็นมา หลักการ และความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ต่อสังคมไทย (ส 3.1 ม.1/3)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้
2. อธิบายความเป็นมาและหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง
3. อธิบายหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งโครงการ
ในพระราชดำริ
4. สามารถนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนว
ทางการดำเนินชีวิตได้
5. สามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

1. ความหมาย และความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. โครงการในพระราชดำริของในหลวง

สาระสำคัญ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เน้นพัฒนาคนเป็นสำคัญ บุคคลที่นำไปใช้จะเป็นคนที่รู้จักตนเอง รู้จักชุมชนจนถึงประเทศชาติ และผลที่ได้สูงสุด คือ ประเทศจะมีความเข้มแข็งมีการพัฒนาแบบยั่งยืน มีความสงบสุข ประชาชนอยู่ด้วยความรักและสามัคคี พึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แม้ความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคโนโลยี สังคมหรือสภาพแวดล้อมจะรุนแรงเพียงใดก็ตาม ประเทศที่ผู้คนยึดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิตก็จะสามารถฝ่าฟันและผ่านพ้นอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ท่ามกลางโลกยุคโลกาภิวัตน์ไปได้ด้วยดี

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. คำว่า “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึงข้อใด
 - ก. ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ชาวไทย
 - ข. ปรัชญาที่นักเศรษฐศาสตร์ชาวไทยนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศไทย
 - ค. ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ชาวไทย
 - ง. ปรัชญาที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน มีคุณค่าในการนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศไทย
2. ข้อใด คือ หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ก. พอประมาณ พอดี มีภูมิคุ้มกัน
 - ข. พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน
 - ค. พอประมาณ พอเพียง สมเหตุสมผล
 - ง. พอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน มีจิตสาธารณะ
3. หัวใจสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ข้อใด
 - ก. หลักปรัชญา 3 เงื่อนไข 3 ห่วง
 - ข. หลักปรัชญา 3 ห่วง 3 เงื่อนไข
 - ค. หลักปรัชญา 3 เงื่อนไข 2 ห่วง
 - ง. หลักปรัชญา 3 ห่วง 2 เงื่อนไข
4. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้สำเร็จ ผู้ปฏิบัติต้องมีจิตสำนึกข้อเป็น อันดับแรก
 - ก. ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
 - ข. การพึ่งตนเองเป็นหลัก
 - ค. การร่วมมือกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
 - ง. ความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

5. ข้อใด คือ ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ก. ประชาชนมีความสามัคคีกัน
 - ข. ประชาชนมีความสุขและอยู่ดีกินดี
 - ค. ประชาชนทุกคนและมีความเป็นอยู่ที่ดี
 - ง. ประชาชนดำรงชีวิตอย่างพึ่งพาตนเองได้
6. การบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด
- ก. เกษตรทฤษฎีใหม่
 - ข. เกษตรแบบยังชีพ
 - ค. เกษตรแบบผสมผสาน
 - ง. เกษตรกรวิถีชีวิตแนวใหม่
7. “การดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงความพร้อม และการมีส่วนร่วมริเริ่มดำเนินการโดยประชาชนในพื้นที่ มิใช่ การริเริ่มจากภายนอก” ตรงกับหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวข้อใด
- ก. ภูมิสังคม
 - ข. ทำให้ง่าย
 - ค. ระเบิดจากข้างใน
 - ง. องค์กรร่วม
8. โครงการแก้มลิง ตรงกับข้อใด
- ก. การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำ
 - ข. การส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่
 - ค. การแก้ปัญหา น้ำท่วมบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง
 - ง. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

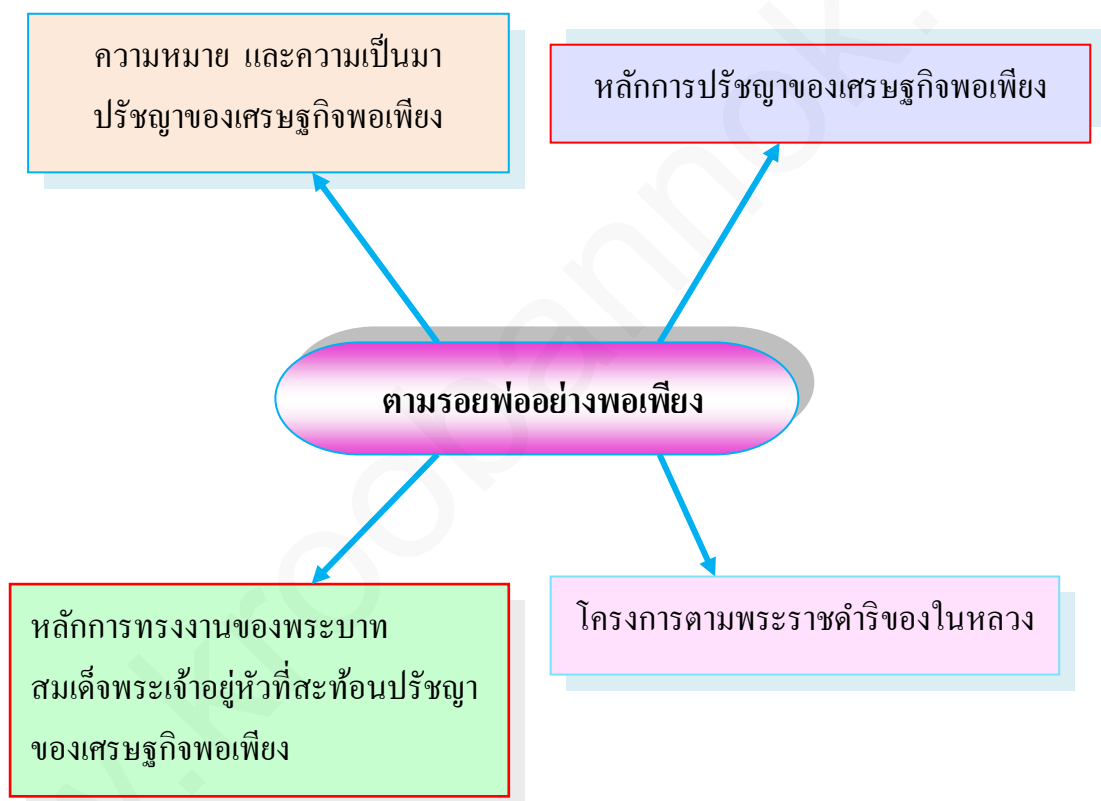
9. โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานข้อเสนอแนะและแนะแนวพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการ คือ โครงการข้อใด

- ก. โครงการคมนาคม/สื่อสาร
- ข. โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์
- ค. โครงการตามพระราชประสงค์
- ง. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

10. บุคคลต่อไปนี้ ใครที่นำหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

- ก. นิดเป็นเด็กดี ชอบเรียนหนังสือ
- ข. นก ชอบออกกำลังกายทุกเช้าก่อนไปโรงเรียน
- ค. ดีชอบใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย ไปเที่ยวทุกวันหยุด
- ง. หญิงรู้หลักการในการดำเนินชีวิตอย่างพออยู่พอกิน ไม่เบียดเบียนใคร

แผนผังมโนทัศน์
เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง

สวัสดีค่ะนักเรียนทุกคน..วันนี้ครูมีเอกสาร
ประกอบการเรียนการสอน เล่มที่ 5 เรื่อง ตามรอยพ่อ
อย่างพอเพียง มาให้พวกเราได้ศึกษา ใครเคยรู้จัก
เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้าง

สวัสดีค่ะคุณครู หนูเคยได้ยินเขาบอกว่าป็นปรัชญา
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 แต่หนู
ก็ยังไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้เลยคะ

ผมได้ยินมาว่า ความพอเพียง คือ ความพอประมาณ
ใช้ไหมครับ แล้ววันนี้คุณครูมีหัวข้อเรื่องอะไรบ้าง
มาให้พวกเราได้ศึกษาครับ

วันนี้พวกเราจะได้ศึกษาเนื้อหา 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ความหมาย และความเป็นมาปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง
ตอนที่ 2 หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตอนที่ 3 หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ที่สะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง
ตอนที่ 4 โครงการตามพระราชดำริของในหลวง

ตอนที่ 1

เรื่อง ความหมาย และความเป็นมาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : <http://bankon.utd1.net/kidjakomsadtakidpopeing.html> ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

เศรษฐกิจพอเพียง(Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึง ระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะ การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจาก การเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (ดิเรก พงษ์พัฒน์และคณะ. 2552 : 72)

ความหมายของ”เศรษฐกิจพอเพียง	
☐ “ใช่”	☐ ไม่ใช่
☐ เศรษฐกิจที่พัฒนามาจาก “รากฐาน” ของ “คน” ในประเทศเป็นอันดับแรก ว่า จะต้องพออยู่พอกิน + พึ่งตนเองได้ = คน ในประเทศมีเศรษฐกิจที่อยู่ได้ด้วยตนเองก่อน	☒ เศรษฐกิจที่พัฒนาไปที่ยอด มุ่งเน้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบก้าว กระโดด แบบ “เสือ” และไปกับ “ตัวเลข” ที่แสดงอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และ “ตัวเลข” ของรายได้หรือผลกำไรที่สูง จนขาดการมองไปที่พื้นฐานและความพร้อม ของคน
☐ เศรษฐกิจ “ทางสายกลาง” คือไม่สุดโต่ง หรือเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ไม่มี มากเกินไป และไม่มีน้อยจนเกินไป รู้จัก ความพอดีเพื่อให้เกิดภาวะสมดุล	☒ เศรษฐกิจ “สุดโต่ง” นั้นคือการหลง ระวังอยู่กับภาวะกำไร ความหรรษา ฟุ่มเฟือยจนเกินไป
☐ เศรษฐกิจที่เน้นไปที่การค้าขายด้วย หาก คิดว่าตนมีความพร้อมแล้ว	☒ เศรษฐกิจที่ผลิตมาเพื่อตนเองใช้เอง ในครัวเรือนเท่านั้น
☐ สามารถหรรษา ฟุ่มเฟือยได้ หากทำให้ ตัวเรามีความสุข แต่ต้องรู้จักพอและไม่ เบียดเบียนผู้อื่น	☒ เศรษฐกิจที่เน้นใช้ชีวิตแบบลำบาก ขัดสนหรือการปลูกพืชไว้กินเองเพียงเท่านั้น
☐ ต้องพอเพียงในการกระทำ เศรษฐกิจ พอเพียง คือ ทำได้แค่เศษ 1 ส่วน 4 ของการกระทำที่พอ	☒ ปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง เคร่งครัดเพราะแปลว่าเป็นความไม่พอดี หรือไม่พอเพียงในการกระทำ
☐ ประหยัด = รู้จักใช้เงินให้เป็น บริหาร จัดการเงินให้เหมาะสม	☒ จู้เหนียว = แม้จำเป็นต้องใช้เงินก็ไม่ใช้ ไม่มีการจัดการการเงิน เพราะไม่คิดจะนำ ออกมาใช้ หรือนำมาให้น้อยที่สุด
☐ เป็นมากกว่าหลักการทางเศรษฐกิจ แต่ รวมถึงการกระทำของคนและชีวิตของคน	☒ เป็นแนวคิดทางเศรษฐกิจพอเพียง เท่านั้น

ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบรมราโชวาทเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : <http://archives.psd.ku.ac.th/kuout/p073.html> , <http://welovethaiking.com/blog>
(ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

ใน พ.ศ. 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงกล่าวถึงแนวคิด “พออยู่พอกิน” ขึ้นเป็นครั้งแรกโดยยังไม่ได้เกิดคำศัพท์ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” สังกัดได้จากพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ความว่า (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 160)

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอใช้พอกินของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขึ้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”

จากพระบรมราโชวาท จะเห็นได้ชัดว่า ทรงกล่าวมาตั้งแต่ประเทศไทยยังไม่ก้าวสู่ยุคเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดในช่วงทศวรรษที่ 2530 ว่าการพัฒนาประเทศต้องค่อยเป็นค่อยไปเป็นลำดับขั้น คือ เริ่มจากฐานที่มั่นคงอันเกิดจากความพออยู่พอกินของคนในประเทศแล้วจึงพัฒนาลำดับต่อไป ซึ่งจะได้ชัดเจนว่า วิฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 จะไม่เกิดขึ้นหากคนในสังคมให้ความสนใจกับพระบรมราโชวาทนี้ (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 160)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่พสกนิกรชาวไทย
ที่มา : <http://welovethaiking.com/> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

ใน พ.ศ. 2540 ยามที่บ้านเมืองต้องประสบกับภาวะ “วิกฤต” ทั้งทางเศรษฐกิจและจิตใจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงห่วงใยประชาชนว่าจะต้องประสบกับความทุกข์ยาก จึงทรงพิจารณาไตร่ตรองถึงสาเหตุของปัญหา และกลั่นกรองออกมาจนเป็นแนวทางที่จะใช้แก้ปัญหาและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจไทยได้นั้นคือ การที่จะต้องใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่อิงอยู่บนความพอเพียงและความสุข สามารถแก้วิกฤตได้ทั้งเศรษฐกิจและจิตใจ แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจึงเปรียบเสมือนการพระราชทาน “สติ” ให้กับคนในสังคมได้หันกลับมาทบทวนตนเอง มาตั้งหลักใหม่ว่า เราจะเดินก้าวต่อไปข้างหน้าอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ มั่นคง และมีความสุข ในระยะเวลาต่อมาทรงขยายความ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีได้พอเพียงในแง่ของเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เป็นความพอเพียงในการดำเนินชีวิต ในการกระทำของคนในสังคมเศรษฐกิจพอเพียงจึงถูกพัฒนามาเป็น “ปรัชญา” ดังที่กล่าวไปแล้ว

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา คนในสังคมจึงได้ตระหนักในคุณค่าของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น และได้รื้อฟื้นนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ในทุก ๆ ด้าน ทุก ๆ แขนง แต่ประเด็นสำคัญที่นักเรียนต้องพึงตระหนัก คือ นักเรียนควรรนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพราะการเห็นถึง “คุณค่าแท้” ของการปฏิบัติ มิใช่เป็นเพียงตามกระแสหรือการกล่าวอย่างเลื่อนลอยว่าตนได้นำแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แล้วเท่านั้น (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 161)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชดำรัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงครั้งแรก พ.ศ. 2540

ที่มา : <http://www.wangpikun.go.th/system/showdata.asp?TID=589> (ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2554).

คำว่า เศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2540 จากพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 แต่ปรากฏว่าหลังจากมีคำศัพท์ใหม่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้คนทั่วไปรวมทั้งนักวิชาการได้ตีความหมายไปในทิศทางที่แตกต่างกัน จนทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงย่ำถึงความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นอีก ในพระราชดำรัสเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงพระราชดำรัสบางช่วงบางตอน ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2543 เพื่อให้ได้ทราบถึง ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 161)

พ.ศ. 2540

“...การจะเป็นเช่นนั้น ไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้ก็เคยพบว่าความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนี้มันเกินไป...”

“...ก็เห็นว่าท่านทั้งหลายกำลังคลุ้มใจในวิกฤตการณ์ ตั้งแต่คนที่ไม่มีเงินน้อยจนกระทั่งคนที่เงินมากต่างเดือดร้อน แต่ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมดแม้ครึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะสักเพียงหนึ่งส่วนสี่ก็จะสามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจจะต้องใช้เวลาไม่ใช่ง่าย ๆ ...”

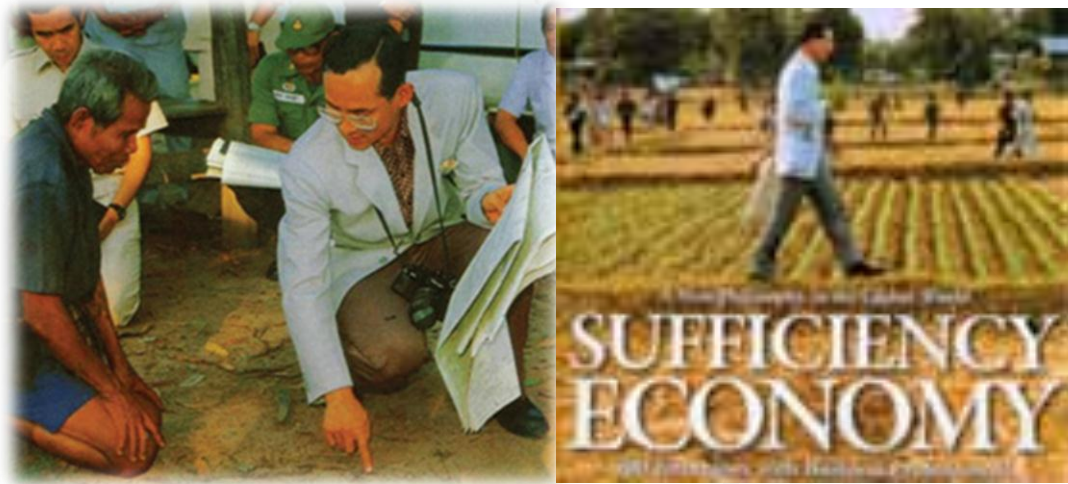
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชดำรัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 2541

ที่มา : <http://www.thaigoodview.com/node/75671> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

พ.ศ. 2541

“...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...”

“...พอมีพอกินก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็ความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจหรือระบบพอเพียง แต่พอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือ คำว่าพอเพียง เพียงนี้ก็พอดังนั้นเอง พอเพียงอาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตัวเอง พุดจากก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง ...”(สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 162)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชดำรัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 254

ที่มา : <https://sites.google.com/site/popyouredpop/sersthkic-phx-pheiyng> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

พ.ศ. 2542

“...เศรษฐกิจพอเพียง เขียนเป็นตัวหนา Sufficiency Economy เขียนเป็นตัวหนา ในหนังสือเสร็จแล้วเขาก็มาต่อว่า Sufficiency Economy ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ เป็นตำราใหม่...”

“...เศรษฐกิจพอเพียง เขาตีความเป็นเศรษฐกิจชุมชน คือ หมายความว่า ให้พอเพียงในหมู่บ้าน หรือในท้องที่ ให้สามารถที่จะพอมีพอกิน มันเริ่มด้วยการพอกิน พอมีพอกิน...ถ้าพอมีพอกิน Self-sufficiency คือ พอมีพอกินของตัวเองนั่นมันเศรษฐกิจ สมัยหิน มันไม่ใช่ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจสมัยหิน สมัยหินเป็นเศรษฐกิจเหมือนกัน แต่ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมา ก็ต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน มีการช่วยระหว่างหมู่บ้าน หรือระหว่างอำเภอ จังหวัด ประเทศ ก็ต้องมีการแลกเปลี่ยน ถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียงเพียงเศษ 1 ส่วน 4 ก็พอแล้ว จะใช้ได้ เพราะถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียงเพียงเศษ 1 ส่วน 4 ถ้าสมมติว่าปีนี้ไฟดับ ถ้าไม่มีเศรษฐกิจพอเพียง ไฟดับ ไฟฟ้าหลวงหรือไฟฟ้าฝ่ายผลิต ก็ดับหมด จะทำอย่างไร ที่ต้องใช้ไฟฟ้าก็ต้องแย่ไป...” (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 162)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่พสกนิกรชาวไทย
ที่มา : http://dsa.sru.ac.th/dsa/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=137
(ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

พ.ศ. 2543

“...เศรษฐกิจพอเพียงนี้ขอขำว่า เป็นการทำเศรษฐกิจหรือความประพฤติที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผล โดยมีเหตุและผล คือเกิดผลมันมาจากเหตุ ถ้าทำเหตุที่ดี ถ้าคิดให้ดีให้ผลที่ออกมา คือสิ่งที่ติดตามเหตุ การกระทำก็จะเป็นการกระทำที่ดี และผลของการกระทำนั้นก็จะเป็นการกระทำที่ดี ดี แปลว่า มีประสิทธิผล ดี แปลว่า มีประโยชน์ ดี แปลว่า ทำให้มีความสุข...”

“...Sufficiency Economy เป็นคำใหม่ของเราก็ได้ ก็หมายความว่า ประหยัด แต่ไม่ใช่ขี้เหนียว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำอะไรด้วยเหตุผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ทุกคนจะมีความสุข...”

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้นทั้งหมดนั้น ทำให้สรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้

(สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 162)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่พสกนิกรชาวไทย
เพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ที่มา : <http://www.rakbankerd.com/agriculture/wb/show.php?Category=agriculture&No=15018>
(ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงมีพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต และเกษตรทฤษฎีใหม่ อันเป็นเทคนิคหรือระบบการบริหารจัดการสำหรับประชาชนทุกคนที่จะนำไปสู่เป้าหมายหรือปรัชญาชีวิตมาโดยตลอด โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตและเศรษฐกิจแบบทางสายกลาง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ซึ่งถือได้ว่าเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตแบบไทย ส่วนเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นให้ความสำคัญกับการผลิตให้พอมีพอกิน โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้จากการเกษตรและมีผลผลิตเก็บไว้บริโภคได้ตลอดทั้งปี โดยไม่ต้องอพยพไปหางานทำในเมือง ดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ดิเรก พงศ์มพัฒน์และคณะ. 2552 : 75)

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบฝึกกิจกรรมที่ 5.1

เรื่อง ความหมาย และความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง และกาเครื่องหมาย X ถ้าไม่ตรงกับความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

.....1. เศรษฐกิจที่พัฒนาไปที่ยอด มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดด แบบ “เสือ” และไปกับ “ตัวเลข” ที่แสดงอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและ “ตัวเลข” ของรายได้หรือผลกำไรที่สูง จนขาดการมองไปที่พื้นฐานและความพร้อมของคน

.....2. ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

.....3. เศรษฐกิจ “ทางสายกลาง” คือ ไม่สุดโต่งหรือเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ไม่มีมากเกินไป และไม่น้อยจนเกินไป รู้จักความพอดีเพื่อให้เกิดภาวะสมดุล

.....4. เศรษฐกิจที่ผลิตมาเพื่อกินเองใช้เองในครัวเรือนเท่านั้น

.....5. เศรษฐกิจที่เน้นใช้ชีวิตแบบลำบาก ขัดสนหรือการปลูกพืชไว้กินเองเพียงเท่านั้น

คะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนที่ได้.....คะแนน
ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนนำข้อความในกรอบสี่เหลี่ยมไปเติมหน้าข้อความที่สัมพันธ์กัน
เกี่ยวกับความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พ.ศ. 2540 พ.ศ. 2541 พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2543

- 1. เศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏขึ้นครั้งแรก จากพระราชดำรัส ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- 2. “...การจะเป็นเช่นนั้น ไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจ
แบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง
อันนี้ ก็เคยพบว่าความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัว
จะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนี้นั้นเกินไป...”
- 3. “...เศรษฐกิจพอเพียงนี้ขออย่าว่า เป็นการทำเศรษฐกิจหรือความประพฤติ
ที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผล โดยมีเหตุและผล คือ เกิดผลมันมาจากเหตุ
ถ้าทำเหตุที่ดี ถ้าคิดให้ดีให้ผลที่ออกมา คือสิ่งที่ติดตามเหตุ การกระทำ
ก็จะเป็นการกระทำที่ดี และผลของการกระทำนั้นก็จะเป็นการกระทำ
ที่ดี ดี แปลว่า มีประสิทธิผล ดี แปลว่ามีประโยชน์ ดี แปลว่า
ทำให้มีความสุข...”
- 4. “...เศรษฐกิจพอเพียง เขียนเป็นตัวหนา Sufficiency Economy
เขียนเป็นตัวหนาในหนังสือเสร็จแล้วเขาก็มาต่อว่า Sufficiency
Economy ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็น
ทฤษฎีใหม่ เป็นตำราใหม่...”
- 5. “...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย
ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่
เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่า
พอประมาณไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คืออยู่เป็นสุข...”

คะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนที่ได้.....คะแนน

ตอนที่ 2

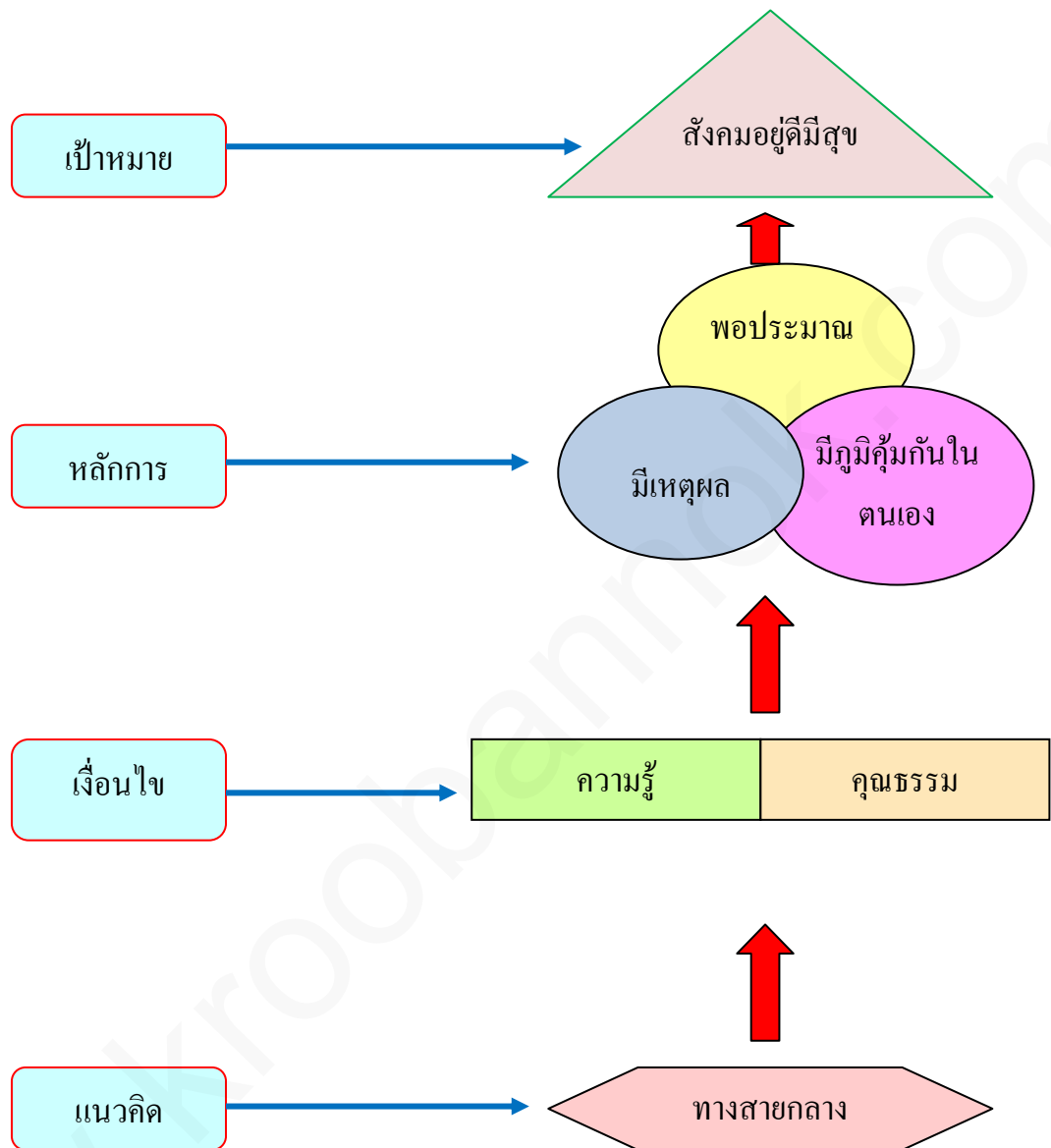
เรื่อง หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่มา : http://www.inspect9.moe.go.th/economic_king80.htm (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554)

หลักการต่อไปนี้ เป็นหลักการที่พัฒนาขึ้นโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานหลักการในการวางแผนพัฒนาของประเทศ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณากลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต นำไปเผยแพร่เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับได้มีความเข้าใจและสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตง่ายขึ้น ซึ่งทรงพระราชกรุณาปรับปรุงแก้ไข และโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ตามที่ขอพระมหากรุณา เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 165)

แผนภาพแสดงหลักการและองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 165

1. แนวคิด

เศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนแนวคิดของ “ทางสายกลาง” นั่นคือ ความไม่สุดโต่ง หรือการเอียงสุดไปด้านหนึ่งมากเกินไป เช่น มีเงินมากได้ แต่ก็ไม่ได้มากเกินไป จนทำให้ตนเองรู้สึกเดือดร้อนหรือเบียดเบียนผู้อื่น ทำให้ตนเองและผู้อื่นไม่มีความสุข(สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 165)

2. หลักการ + เงื่อนไข

หลักการ คือ องค์ประกอบหลักที่แสดงความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง แต่หลักการดังกล่าวต้องตั้งอยู่บนเงื่อนไขที่สำคัญด้วย นั่นแปลว่า หากขาดเงื่อนไขดังกล่าว อาจจะทำให้การปฏิบัติตามหลักการนั้นไม่สมบูรณ์หรือเกิดการคลาดเคลื่อนของการกระทำได้

หากนักเรียนสังเกตจากแผนภาพแสดงหลักการและองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนจะพบว่า หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นรูป 3 ห่วงที่ซ้อนทับกันอยู่ นั่นหมายความว่า หลักการทั้ง 3 มีบางส่วนที่ทับซ้อน หรือ สอดคล้องกัน นั่นคือ การตั้งอยู่บนทางสายกลางหรือบนความพอเพียงนั่นเอง (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 166)

แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่มา : <http://www.yalacsop.com/sufficient.html> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554)

หลักการ	เงื่อนไข
<p>- ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อมรวมไปถึง วัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น</p> <p>- ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจ ดำเนินการ เรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตาม หลักวิชา หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และหลักวัฒนธรรม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วนคำนึงผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ</p> <p>- มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียม ตัว และเตรียมใจให้พร้อมรับกับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านที่จะ เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้ อย่างทันทั่วทั้ง</p>	<p>- เงื่อนไขความรู้ นั่นคือจะต้องมีความรอบรู้ ในความพอเพียง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จะต้องมีความรู้และใช้ความรู้ไป ในทางที่ถูกต้อง 2. ศึกษาอย่างดี ละเอียดถี่ถ้วน ใช้ความรู้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง 3. นำหลักวิชาความรู้มาประยุกต์ใช้ บริหารจัดการการกระทำต่าง ๆ <p>- เงื่อนไขคุณธรรม นอกจากความรู้แล้วยัง ต้องการคนที่มีคุณธรรมประกอบ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีจิตใจที่ดี เอื้ออาทร แบ่งปัน 2. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม สมานฉันท์ สามัคคี 3. ซื่อสัตย์สุจริต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ 4. รู้จักอดทน ขยันหมั่นเพียร 5. มีสติในการดำเนินชีวิต

“เงื่อนไข” ดังกล่าวถือว่าสำคัญมาก เพราะหากนักเรียนขาดเงื่อนไข จะทำให้นักเรียนเกิดความความเคลื่อนไหวในการกระทำ เช่น พอประมาณอย่างไม่มีเงื่อนไขความรู้ จะทำให้นักเรียนขาดการคิดอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ทำให้ผลที่ออกมาไม่เป็นไปดังที่หวัง อาจทำให้นักเรียนไม่มีความสุข หรือหากพอประมาณอย่างไม่มีเงื่อนไข คุณธรรม จะทำให้นักเรียนเป็นคนตระหนี่ เห็นแก่ตัว ซึ่งนักเรียนจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรค่าแก่การกระทำ ดังนั้น เงื่อนไขดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประกอบกันกับ หลักการ (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 166)

3. เป้าหมาย

เศรษฐกิจพอเพียงคำนึงถึง “ความสุข” ของผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ เป็นความสุขทั้งทางกายและทางใจ เพราะเมื่อเรามีความพอดี พอเพียงในการปฏิบัติ ก็จะทำให้มีความรู้สึกละเอียดอ่อน ไม่มีคำว่า “เกินไป” มาให้ขุนช่องหมองใจความสุขก็จะเกิดขึ้น ดังนั้น เป้าหมายที่เป็นภาพรวมของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็น สังคมที่ “อยู่ดีมีสุข” หมายถึง การที่คนในสังคมมีสุขภาพกายที่ดี สุขภาพจิตที่ดี มีเศรษฐกิจที่พออยู่พอกิน มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น และตั้งอยู่บนรากฐานทางวัฒนธรรมในสังคมของตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดจากการปฏิบัติตามหลักการและเงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียง

(สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 161)

ภาพประกอบ 14

ภาพประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่มา : <http://www.amnatcharoen.go.th/KingPhamongkut/a5.html> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบฝึกกิจกรรมที่ 5.2

เรื่อง หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

1. ความพอดี ที่ไม่น้อยและมากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นตรงกับข้อใด

ตอบ

.....

2. การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะได้รับ หรือผลที่จะเกิดจากการกระทำนั้น ๆ ด้วยความรอบคอบ ตรงกับหลักการในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงข้อใด

ตอบ

.....

3. การเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น และความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดในระยะเวลาที่ต่างกัน

ตอบ

.....

4. เป้าหมายหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ อะไร

ตอบ

.....

5. เหตุผลสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับปวงชนชาวไทย เพราะอะไร

ตอบ

.....

คะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนที่ได้.....คะแนน

ตอนที่ 3

เรื่อง หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สะท้อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

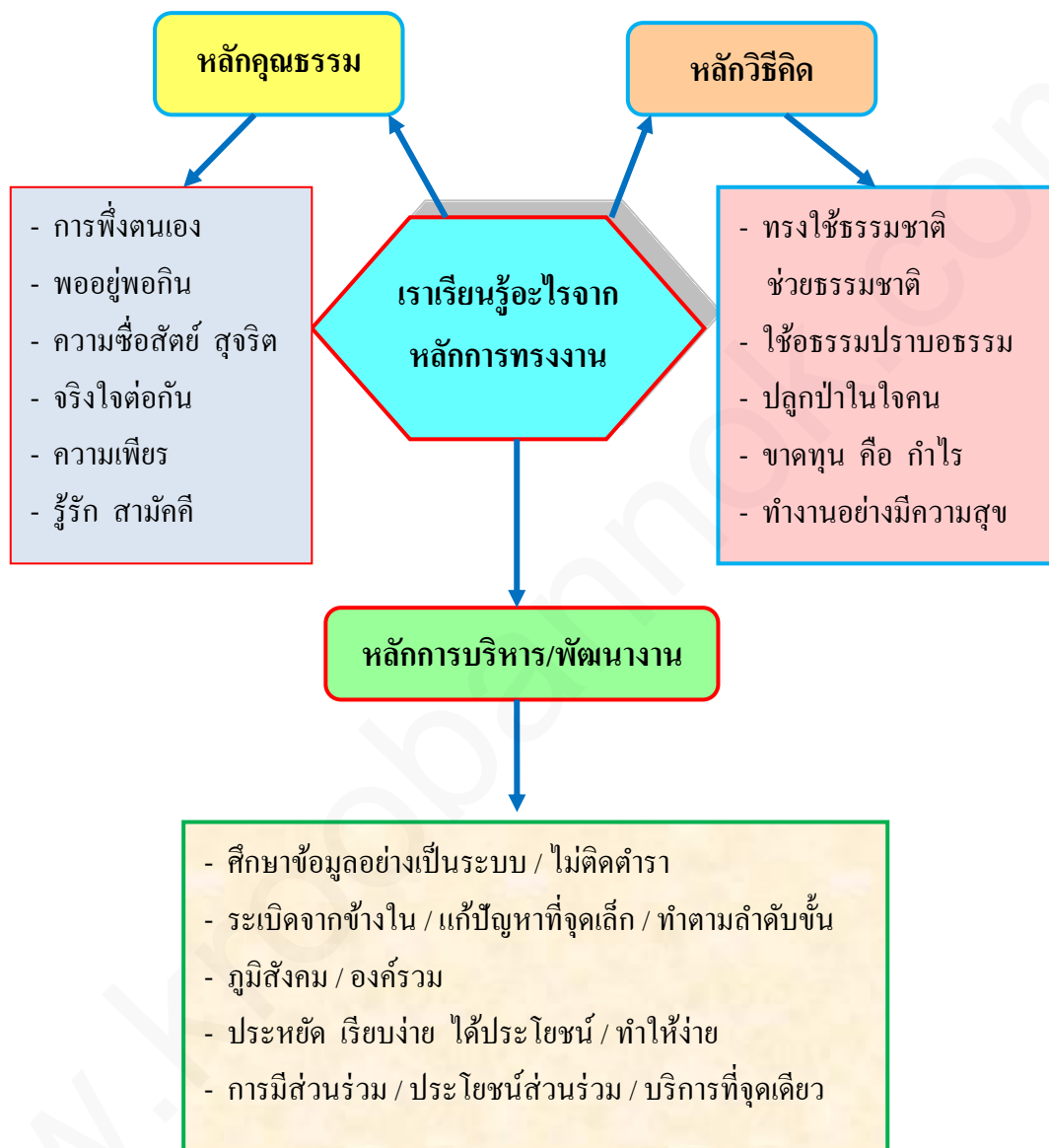

หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่มา : <http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?t=29984> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นสิ่งที่แสดงออกอย่างชัดเจนว่า แนวทางพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมิใช่ปรากฏเพียงคำพูดหรือเพียงตัวอักษร หากแต่สามารถนำไปปรับใช้ได้ผ่านการกระทำของพระองค์ ดังนั้น หลักการทรงงานของพระองค์จึงเป็นต้นแบบการปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมของหลักการเศรษฐกิจพอเพียง

การทรงงานของพระองค์ ทรงยึดหลักการดำเนินการในลักษณะทางสายกลาง ที่สอดคล้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัวและสามารถปฏิบัติได้จริง ทรงมีความละเอียดรอบคอบ และทรงคิดค้นหาแนวทางพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด ดังนั้นการศึกษาหลักการทรงงาน จึงเป็นเสมือนข้อคิดที่เป็นตัวอย่างให้เราได้เห็นว่าการดังกล่าวมีคุณค่าและคุณประโยชน์ต่อเราและสังคมอย่างไร (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2554 : 167)

แผนภาพแสดงสิ่งที่เราเรียนรู้จากหลักการทรงงาน

ที่มา : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 167.

1. หลักการบริหารหรือการพัฒนางาน

ทรงศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ที่มา : <http://www.forest.go.th/orip/index.php?> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

พระราชกรณียกิจและโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ หลายต่อหลาย โครงการทำให้เราได้ประจักษ์ถึงหลักการทรงงานด้านการบริหารหรือพัฒนาทรัพยากรโดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลอันเป็นรากฐานของการบริหารและพัฒนางานต่อไปนี่จะเป็นหลักการทรงงานด้านนี้ ที่นักเรียนควรรู้จัก

1.1 ทรงศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ก่อนที่จะพระราชทานโครงการใดนั้น ทรงศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดมาอย่างดี และเป็นระบบ เพื่อให้สามารถแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนาได้อย่างตรงจุด และเกิดการบรรลุเป้าหมายของโครงการ ซึ่งก็คือ ความสุขของประชาชน (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

2554 : 168)

ทรงไม่ติดตำรา

ที่มา : <http://www.forest.go.th/orip/index.php?> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

1.2 ไม่ติดตำรา

คำว่า “ไม่ติดตำรา” หมายความว่า ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาใด ๆ บางครั้ง เราต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ที่มีใช้เป็นเพียงแค่การกล่าวหรือเขียนไว้ในหนังสือ เพราะสิ่งที่ปรากฏในหนังสืออาจเป็นเพียงทฤษฎี ที่บางครั้งเราจำเป็นต้องนำมาประยุกต์ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับปัญหานั้น ๆ การพัฒนาตามแนวพระราชดำริมีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลมและรอบคอบกับสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสภาพสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน (หมายถึงวิถีชีวิต จิตวิญญาณ หรือเอกลักษณ์ที่แสดงความเป็นชุมชนนั้น ๆ) การไม่ติดตำราของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แสดงถึงการไม่ผูกติดกับวิชาการหรือเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2554 : 168)

หลักการทรงงานแบบระเบิดจากข้างใน

ที่มา : <http://www.chaoprayanews.com/wp-content/uploads/> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

1.3 ระเบิดจากข้างใน หลักการ "ระเบิดจากข้างใน" คือ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงความพร้อม และการมีส่วนร่วมริเริ่มดำเนินการโดยประชาชนในพื้นที่ มิใช่การริเริ่มจากภายนอก เช่น การสนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยการให้เทคโนโลยีชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เรียบง่ายและมีราคาถูก ชาวบ้านสามารถเรียนรู้ได้เร็ว และมีไว้ใช้เอง การสนับสนุนให้ประชาชนอยู่รวมกลุ่มกัน หรือร่วมในกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนของตนก่อน แล้วจึงค่อยขยายการพัฒนาออกมาสู่โลกภายนอก (ที่มา : <http://www.nidambel1.net/ekonomiz/2006q4/2006dec05p7.htm>, ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2555)

หลักการทรงงานแบบแก้ปัญหาที่จุดเล็ก

หลักการทรงงานแบบทำตามลำดับขั้นตอน

ที่มา : <http://www.forest.go.th/orip/index.php?> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

1.4 แก้ปัญหาที่จุดเล็ก

คนเรามักมองปัญหาเป็นเรื่องใหญ่ และคิดไปเองว่าเป็นปัญหา ทำให้เรารู้สึกว่า มันยากที่จะแก้ไข หรือหนีปัญหาไป แต่การแก้ปัญหของพระองค์ จะเริ่มจากจุดที่เล็ก ๆ ก่อน คือ การแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าที่คนทั่วไปมักจะมองข้าม ดังนั้น เมื่อเราเผชิญกับ ปัญหาที่อาจดูซับซ้อน เราควรพยายามแก้ไขอย่างค่อยเป็นค่อยไป ด้วยการมองว่าปัญหา ใดที่เรากำลังเผชิญอยู่ตรงหน้า เราก็ต้องแก้ไขไปก่อน แล้วหาวิธีคิดแก้ปัญห่อื่น ๆ ต่อไป

1.5 ทำตามลำดับขั้นตอน

นั่นคือ การเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนก่อน ซึ่งก็คือ งาน สาธารณสุข เมื่อมีร่างกายแข็งแรงก็จะมีความพร้อม มีความสามารถในการทำประโยชน์ ด้านอื่น ๆ ต่อไปได้ ต่อมาก็เป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน และสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เช่น แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร หรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ

(สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2554 : 168)

หลักการทรงงานแบบภูมิสังคม

ที่มา : <http://myblockuk16.blogspot.com/> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

ภูมิสังคม

=

ภูมิ

+

สังคม

↓
พื้นที่

↓
สภาพวิถีของคนที่เป็นอยู่

1.6 ภูมิสังคม

การพัฒนาใด ๆ ที่เป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ จำพลต่อสภาพชีวิตของคนทั้ง การตั้งถิ่นฐาน เป็นต้องคำนึงถึงทั้งสภาพพื้นที่ คือ ภูมิประเทศ หรือ ธรรมชาติที่เป็นอยู่ ซึ่งส่งผลหรือมีอิทธิต่อสภาพวิถีชีวิตของคนทั้งการตั้งถิ่นฐาน การแต่งกาย ประเพณี ความเชื่อ การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต อาหาร รวมถึงลักษณะนิสัย ดังนั้น การพัฒนาใด ๆ ต้องขึ้นอยู่กับธรรมชาติและคนในพื้นที่นั้นด้วย ไม่ควรยึดเย็ดหลักการ ภายนอก

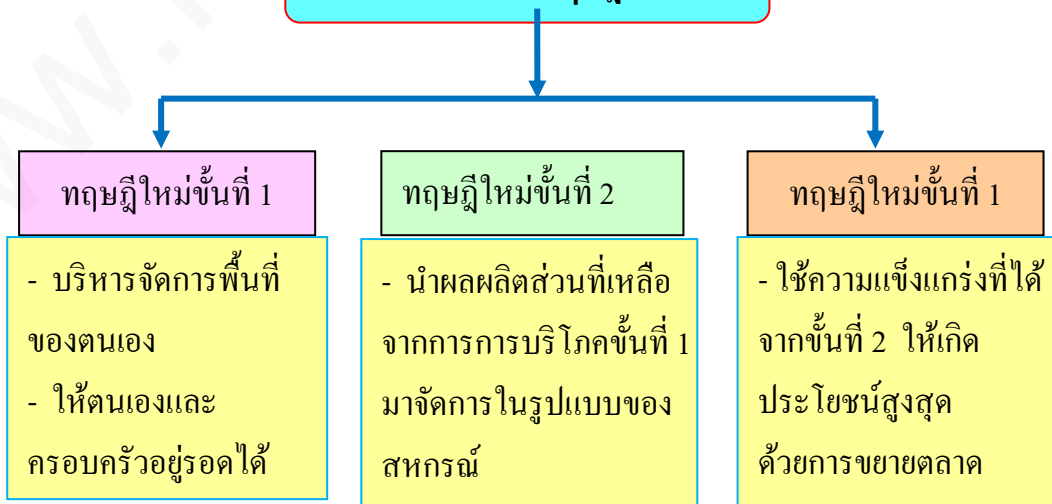
หลักการทรงงานแบบองค์รวม

ที่มา : <http://www.chaoprayanews.com/> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

1.7 องค์รวม

หลักการพัฒนาแบบองค์รวม คือ การมองไปรอบ ๆ ด้านอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและเป็นระบบ ตัวอย่างที่สะท้อนชัดเจนถึงการพัฒนาแบบองค์รวม คือ หลัก “ทฤษฎีใหม่” สำหรับเกษตรกร จนออกมาเป็นขั้นตอนทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 169)

องค์รวมของทฤษฎีใหม่

แผนภาพแสดงองค์รวมของทฤษฎีใหม่

หลักการทรงงานแบบประหยัด
เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

หลักการทรงงานแบบทำให้ง่าย

ที่มา : http://61.7.248.87/s3/04_Second%20award/article3.html (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

1.8 ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

ตัวอย่างของความประหยัดที่เห็นได้ชัดเจน คือ หลอดนาฬิกาพระทนต์ (หลอดยาสีฟัน) ที่ทรงใช้อย่างคุ้มค่า ขณะเดียวกันการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชน ทรงใช้หลักการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายประหยัด ประชาชนในพื้นที่สามารถทำได้ เพราะวัตถุดิบที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ในท้องถิ่น เป็นการประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่ต้องลงทุนสูงและไม่ต้องใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อน

1.9 ทำให้ง่าย

การแก้ปัญหา พระองค์ทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นเรื่องง่าย เพื่อให้สามารถใช้สติปัญญาที่เกิดขึ้นจากกำลังใจที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ การพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริจึงไม่ยุ่งยากซับซ้อน แต่ต้องสอดคล้องกับภูมิสังคม (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2554 : 169)

หลักการทรงงานแบบประโยชน์ส่วนรวม

หลักการทรงงานแบบการมีส่วนร่วม

ที่มา : <http://board.postjung.com/612191.html> , <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=427356>
(ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

1.10 การมีส่วนร่วม

โครงการใด ๆ มักจะทรงระดมความเห็นจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ นักวิชาการ หรือประชาชนในพื้นที่หลักการนี้สอดคล้องกับการทำ “ประชาพิจารณ์” คือการรับฟังความคิดเห็นของทุกคนทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันที่ผ่านการกลั่นกรองมาจากความคิดเห็นของทุกฝ่าย ยังจะเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา

1.11 ประโยชน์ส่วนรวม

ทรงคำนึงถึงประโยชน์ที่มีต่อประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญ ทรงให้แง่คิดว่า แม้ว่าการกระทำเพื่อส่วนรวมจะดูเสียสละ แต่จริง ๆ โดยส่วนตัวเราก็ได้อะไรกลับคืนมา หรืออีกนัยหนึ่ง การทำเพื่อส่วนรวมก็คือ การทำเพื่อตนเอง เพื่อให้ตนเองสามารถที่จะอยู่ในส่วนรวมที่ดีได้ เมื่อส่วนรวมดี เราซึ่งอยู่ในส่วนรวมนี้ก็ต้องดีตามไปด้วย

(สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 169-170)

ที่มา : <http://www.haii.or.th/wiki84/index> , <http://www.forest.go.th/orip/index.php?>
(ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

1.12 บริการรวมที่จุดเดียว

บริการรวมที่จุดเดียว หมายความว่า เมื่อเราไปขอรับบริการใด ๆ เราไม่จำเป็นต้องไปดำเนินการหลายขั้นตอน ซึ่งจะทำให้เราประหยัดเวลาและเกิดความสะดวกในการรับบริการนั้น ๆ การรวมบริการที่จุดเดียวเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดิน โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาเพื่อพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบ ทำให้ประชาชนประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เพราะขั้นตอนในการดำเนินการลดลง (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 170)

1.13 ความตั้งใจจริงและมีความเพียร

ทำงานต้องมีความตั้งใจ อย่าทำงานไปวันๆ ตั้งใจทำงานจะทำให้มีแรง มีกำลังใจ และต้องขยันหมั่นเพียร งานบางอย่างยาก แต่ก็ต้องฟันฝ่าไปให้ได้ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานข้อคิดเกี่ยวกับความเพียรในพระราชนิพนธ์เรื่อง "พระมหาชนก" ความตอนหนึ่งว่า "...คนเราทำอะไรต้องมีความเพียร แม้ไม่เห็นฝั่งก็ต้องว่ายน้ำและมีคำตอบอยู่ว่ามีประโยชน์อย่างไร เพราะถ้าหากไม่เพียรที่จะว่ายน้ำเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน ก็จะไม่พบเตาเผา คนอื่นไม่มีความเพียรที่จะว่ายน้ำ ก็จมเป็นอาหารของปลาของเต่า เพราะฉะนั้น ความเพียรแม้จะไม่ทราบว่าจะมีถึงฝั่งเมื่อไร ก็ต้องเพียรว่ายน้ำต่อไป..." (ที่มา : <http://www.haii.or.th/wiki84/index>, ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2555)

2. หลักวิธีคิด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

ที่มา : http://www.forest.go.th/orip/index.php?option=com_content&view=article&id=408&Itemid=457&lang=th
(ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีหลักการวิธีคิดที่สมควรเรียนรู้เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เช่น

2.1 ทรงใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

มาจากวิธีคิดที่ว่าหากจะเข้าถึงธรรมชาติได้ ต้องใช้ธรรมชาติแก้ไขธรรมชาติ เช่น ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก คือ การให้ธรรมชาติช่วยฟื้นฟูธรรมชาติ ปลอ่ยให้ป่าโตเองตามธรรมชาติโดยไม่มีมนุษย์เข้าไปรบกวน หรือโครงการปลูกป่า 3 อย่าง คือ ไม้เศรษฐกิจ ไม้ผลและไม้พิน ซึ่งเป็นการได้ประโยชน์จากไม้ และยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นให้กับพื้นดิน

2.2 ทรงใช้อรรถรรูปธรรม

ทรงเข้าใจในกฎเกณฑ์ธรรมชาติ เช่น การนำน้ำดีขับไล่ น้ำเสีย หรือเจือจางน้ำเสียให้กลับเป็นน้ำดี ตามกระแสการขึ้น – ลงของน้ำตามธรรมชาติ หรือการใช้ผักตบชวาช่วยดูดซึมสิ่งสกปรกในน้ำ (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2554 : 169-170)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงใช้หลักการทรงงานอย่างมีความสุข

ที่มา : <http://kuakiddeedee.blogspot.com/2010/04/10.html> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

2.3 ขาดทุนคือกำไร

เป็นหลักคิดที่ว่าแม้เสียไป แต่ก็มีกำไรได้มาบนการเสียไปนั้น เช่น แม้เราจะให้แต่เราก็ได้รับความสุขกลับมา แม้เราจะเสียสละแต่เราก็ได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แม้หากทุนเป็นตัวเงินหรือการกระทำ แต่ “กำไรชีวิต” ที่ได้กลับมาหาศาลและวัดมูลค่าไม่ได้

2.4 ทำงานอย่างมีความสุข เป็นหลักคิดที่ว่าหากทำเพราะใจรัก ทำเพราะเป็นความสุข เราก็จะรู้สึกเหมือนไม่ได้ทำงานเพราะมันคือชีวิตของเรา ความสุขของพระองค์อยู่ที่ความสุขของประชาชนนั่นเอง (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2554 : 169-170)

3. หลักคุณธรรม

ทรงเน้นให้คนมีความเพียรและพระราชดำรัส “รู้ รัก สามัคคี”

ที่มา : http://www.forest.go.th/orip/index.php?option=com_content&view=article&id=408&Itemid=457&lang=th
(ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

3.1 การเน้นให้คนในสังคมพึ่งตนเอง พออยู่พอกิน

3.2 ทรงเน้นให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริตและจริงใจต่อกัน ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่สำคัญ

3.3 ทรงเน้นให้คนมีความเพียร โดยทรงใช้วรรณกรรมเป็นสื่อ คือ พระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” ซึ่งเป็นหนึ่งในทศชาติของพระพุทธเจ้าที่บำเพ็ญ “วิริยะบารมี” และเราสามารถเห็นตัวอย่างความเพียรของพระองค์ได้จาก พระราชกรณียกิจหรือการคิดหาแนวทางแก้ปัญหาในโครงการพระราชดำริมากมาย

3.4 พระราชดำรัส “รู้ รัก สามัคคี”

1) **รู้** คือ รู้ให้คิดในสิ่งที่คิดสิ่งที่ทำ รู้เหตุปัจจัย รู้ปัญหา รู้ว่าจะแก้ปัญหาอะไรให้ตรงจุด

2) **รัก** คือ มีความรักในสิ่งที่คิดที่ทำนั้น ทำให้เรากล้าและมั่นใจในการทำสิ่งที่ดี และนำไปสู่การแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้

3) การร่วมมือร่วมใจเป็น “หนึ่งเดียวกัน” ในการลงมือปฏิบัติงานใด ๆ เพื่อให้มีพลังจะทำให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น

(สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2554 : 169-170)

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบฝึกกิจกรรมที่ 5.3

เรื่อง หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนนำข้อความในกล่องสี่เหลี่ยมไปใส่ในข้อความที่สัมพันธ์กัน
เกี่ยวกับหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สะท้อน
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ไม่ติดตำรา ระเบิดจากข้างใน ทำให้ง่าย องค์กรร่วม การมีส่วนร่วม ภูมิสังคม

-1. การพัฒนาคน เริ่มจากการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อนแล้วค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก
-2. ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาใด ๆ บางครั้ง เราต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายๆ ด้าน ที่ไม่ใช่เป็นเพียงแค่คำกล่าวหรือเขียนไว้ในหนังสือ
-3. การพัฒนาใด ๆ ที่เป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ จำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งสภาพพื้นที่ คือ ภูมิประเทศหรือธรรมชาติที่เป็นอยู่ ซึ่งส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อสภาพวิถีชีวิตของคน
-4. การมองไปรอบ ๆ ด้านอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและเป็นระบบ ตัวอย่างเช่น “ทฤษฎีใหม่” สำหรับเกษตรกร
-5. โครงการใด ๆ มักจะทรงระดมความเห็นจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ นักวิชาการ หรือประชาชนในพื้นที่หลักการนี้สอดคล้องกับการทำ “ประชาพิจารณ์”

คะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนที่ได้.....คะแนน

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สะท้อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

เราเรียนรู้อะไรจาก
หลักการทรงงาน

คะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนที่ได้.....คะแนน

ตอนที่ 4

เรื่อง โครงการตามพระราชดำรินงหลวง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชดำริเริ่มแรกเป็นโครงการช่วยเหลือประชาชน

ที่มา : <http://www.chaipat.or.th/chaipat/index.php/th/interesting-article/336> (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

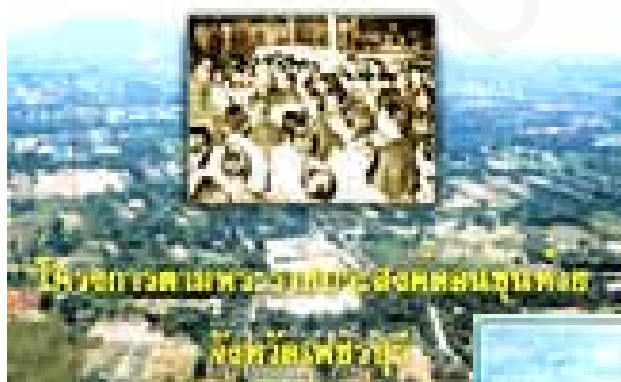
พระราชดำริเริ่มแรกเป็นโครงการช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2494 โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมประมงนำพันธุ์ปลาหมอเทศจากปิ่น ประเทศมาเลเซีย ซึ่งได้รับจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประมงขององค์การอาหารและเกษตร แห่งสหประชาชาติ หรือเอฟโอไอ (Food and Organization of the United Nations : FAO) เข้าไปเลี้ยงในสระน้ำ พระที่นั่งอัมพรสถาน ต่อมาใน พ.ศ. 2496 ทรง พระราชทานพันธุ์ปลาหมอเทศนี้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ เพื่อนำไปแพร่พันธุ์ใน หมู่บ้านของตน เพื่อจะได้มีอาหารโปรตีนเพิ่มขึ้น ทำให้ปลาหมอเทศเป็นปลาที่นิยมเลี้ยง เนื่องจากมีเนื้อมาก เหมาะแก่การบริโภคและมีราคาถูก

โครงการตามพระราชดำรินับได้ว่าเป็นโครงการพัฒนาชนบทโครงการแรก เกิดขึ้นใน พ.ศ. 2495 โดยสร้างถนนเข้าหมู่บ้านห้วยมงคล ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ราษฎรสามารถสัญจรไปมาและนำผลผลิตออกมาจำหน่าย ยังชุมชนภายนอกได้สะดวกขึ้น และหลังจากนั้นก็ให้มีโครงการตามพระราชดำริอย่าง ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งโครงการตามพระราชดำรินี้มีชื่อแตกต่างกันดังนี้

(ดิเรก พงศ์มพัฒน์และคณะ. 2552 : 78)

1. โครงการตามพระราชประสงค์

โครงการตามพระราชประสงค์ หมายถึง โครงการซึ่งทรงทดลองปฏิบัติ เป็นการส่วนพระองค์ ทรงศึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญในวงการ ทรงพัฒนาส่งเสริมแก้ไข ดัดแปลง ซึ่งต้องใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินงานทดลองจนกว่าจะเกิดผลดี ต่อมาเมื่อเสนอแนะพระทัยว่าโครงการนั้น ๆ ได้ผลดี เป็นประโยชน์แก่ประชาชน อย่างแท้จริง จึงโปรดเกล้าฯ ให้รัฐบาลเข้ารับงานต่อในภายหลัง ตัวอย่างโครงการตามพระราชประสงค์ตอนขุนห้วย จังหวัดเพชรบุรี ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2516 เพื่อให้ราษฎรที่ยังไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเองสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ ศูนย์เรียนรู้โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับประชาชนที่สนใจศึกษาดูงานโครงการเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพ เป็นต้น

โครงการตามพระราชประสงค์ตอนขุนห้วย จังหวัดเพชรบุรี

ที่มา : http://www.rta.mi.th/21610u/Data/Data_pro/Donkhunhaay/Don1.htm (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2554).

2. โครงการหลวง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจازงดำเนินการพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารในบริเวณป่าเขาภาคเหนือ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในที่ลุ่มตอนล่าง พัฒนาชาวไทยภูเขาให้มีความอยู่ดี กินดี เลิกการปลูกฝิ่น เลิกการตัดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอย และเลิกค้าของเถื่อน พระองค์ทรงพัฒนาช่วยเหลือให้ปลูกพืชหมุนเวียนที่มีคุณค่าสูง และเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภค โครงการดังกล่าวทำต่อเนื่องมาหลายปี และมีชื่อว่า “โครงการหลวง” (ดิเรณ พงศ์มพัฒน์และคณะ. 2552 : 79)

ในระยะแรกโครงการหลวงที่สำคัญ เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชเมืองหนาว แก่ชาวเขา เพื่อเป็นการหารายได้ทดแทนการปลูกฝิ่น ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2512 ส่วนผลผลิตจากโครงการหลวงในปัจจุบัน ประกอบด้วย ผักปลอดสารพิษ สมุนไพร ถั่วและธัญพืช ผลไม้ เห็ด ดอกไม้เมืองหนาว ผลผลิตปศุสัตว์ ผลผลิตประมง ผลผลิตป่าไม้ ดอกไม้แห้ง ผลิตภัณฑ์จากแฝก ไม้กระถาง และผลิตภัณฑ์แปรรูปในชื่อการค้า โครงการหลวง

และดอยคำ (ที่มา : <http://th.wikipedia.org/>, ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2555)

โครงการหลวง

ที่มา : <http://travel.upyim.com/> (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

3. โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์

โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ หมายถึง โครงการที่พระองค์ได้พระราชทาน ชื้อแนะนำและแนวพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการด้วยกำลังเงิน กำลังปัญญา และ กำลังแรงงานพร้อมทั้งการติดตามผลงานอย่างต่อเนื่องโดยภาคเอกชน ตัวอย่าง โครงการ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการโครงการและสโมสรไลอ้อนแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็น องค์กร ที่จัดหาทุนสนับสนุนการจัดพิมพ์การจำหน่าย เพื่อบริจาคให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน งบประมาณ หรือโครงการพัฒนาหมู่บ้านสหกรณ์เนินดินแดง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสโมสรโรตารีแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดและดำเนินการ ตามพระราชดำริ เป็นต้น (ดิเรณ พงศ์มพัฒน์และคณะ. 2552 : 80)

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์

ที่มา : <http://www.rd1677.com/branch.php?id=59691> (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

4. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงวางแผนพัฒนาและทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการ โดยพระองค์จะเสด็จฯ ร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐบาล โดยครอบคลุมการพัฒนาในหลายสาขา คือ

1. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทาน ทรงพบว่า พื้นที่เกษตรกรรมหลายแห่งขาดแคลนน้ำ ที่จะใช้เพาะปลูกและอุปโภค ในขณะที่บางแห่งกลับมีน้ำท่วม พืชผลได้รับความเสียหาย จึงทรงจัดหาแหล่งน้ำและการชลประทานให้แก่ราษฎรแบ่งเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกและอุปโภคบริโภค โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการรักษาดินน้ำลำธาร โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้าในชนบทที่ห่างไกล โครงการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก และโครงการบรรเทาอุทกภัย (ที่มา : <http://student.nu.ac.th/seng/meaw/king2.html> , ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2555)

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทาน

ที่มา : http://www.fernsiam.com/Our_The_King/_content.html (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

2. โครงการด้านสิ่งแวดล้อม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริส่วนใหญ่จะเป็นวิธีการที่จะทำนุบำรุง และปรับปรุงสภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นทางด้านต่าง ๆ เช่น

2.1 การอนุรักษ์และพัฒนาที่ดิน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพัฒนาที่ดินที่รกร้างว่างเปล่า ให้อุดมสมบูรณ์ แล้วจัดสรรให้เกษตรกรในรูปสหกรณ์ นอกจากนั้นมีการปลูกหญ้าแฝก เพื่อแก้ปัญหาคาร์บอนต่ำพังทลายของหน้าดิน โครงการแกเล้งดิน โครงการพัฒนาพื้นที่พรุ ซึ่งเป็นดินเปรี้ยวให้เป็นดินที่มีคุณภาพ สามารถทำการเพาะปลูกได้

2.2 การส่งเสริมการเกษตรตามทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดิน และแหล่งน้ำเพื่อพัฒนาการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถเลี้ยงตนเองได้ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน คือ

- 1) ส่วนที่ 1 ร้อยละ 30 สำหรับปลูกข้าว
- 2) ส่วนที่ 2 ร้อยละ 30 สำหรับปลูกไร่พืชสวน
- 3) ส่วนที่ 3 ร้อยละ 30 สำหรับขุดสระน้ำไว้ใช้ในการเกษตรและเลี้ยงปลา
- 4) ส่วนสุดท้าย ร้อยละ 10 เป็นที่อยู่อาศัย ปลูกพืชสวนครัวในลักษณะ

แบบครบวงจร ซึ่งจึงทำให้เกษตรกรมีกินตลอดทั้งปี (ดิเรก พงศ์มพัฒน์และคณะ. 2552 : 81)

โครงการแกเล้งดิน

การส่งเสริมการเกษตรตามทฤษฎีใหม่

ที่มา : <http://www.rdpb.go.th/RDPB/front/king.aspx?p=70> (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

2.3 การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมี

พระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาป่าไม้ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ดังเดิม ก่อให้เกิดโครงการพัฒนาและบำรุงป่าไม้มากมายทั่วประเทศ โดยเฉพาะป่าไม้ที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารให้คงสภาพอยู่เช่นเดิม เพื่อป้องกันอุทกภัยต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น เช่น การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก คือ ให้มีการฟื้นฟูป่าด้วยวัชพืชธรรมชาติ การพัฒนาป่าชายเลน

2.4 การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้น

การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำเป็นพิเศษ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อำเภอสะเกตต์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพื่อเพาะปลูกและเพื่อการอุปโภคบริโภคตลอดปี ส่งเสริมการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น เพื่อสร้างระบบวงจรแก่ป่าไม้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ศิริน พงศ์มพัฒน์และคณะ. 2552 : 81)

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และแหล่งน้ำ

ที่มา : <http://www.rdpb.go.th/RDPB/front/Projects/RDPBProjectType.aspx?p=41> (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

4. ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ทรงจัดตั้งโครงการหน่วยแพทย์พระราชทาน เช่น แพทย์หลวงเคลื่อนที่พระราชทาน โครงการแพทย์พิเศษพระราชประสงค์ และหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่พระราชทาน (ที่มา : <http://student.nu.ac.th/seng/meaw/king2.html> , ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2555)

5. ด้านการศึกษา พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนก่อสร้างโรงเรียน และทรงก่อตั้งกองทุนนวฤกษ์ เพื่อสนับสนุนเด็กที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์แก่นักเรียนทุกระดับ รวมทั้งโปรดเกล้าฯ จัดตั้งมูลนิธิอานันทมหิดล เพื่อส่งไปศึกษาเพิ่มเติมยังต่างประเทศด้วย

6. ด้านเกษตรกรรม มีหลายโครงการ ได้แก่ โครงการหลวงพัฒนาภาคเหนือ โครงการฝนหลวง โครงการธนาคารข้าว โครงการธนาคารโค กระบือ โครงการส่งเสริมอาชีพพิเศษในยามที่เกษตรกรว่างจากการทำไร่ทำนา และโครงการสหกรณ์ (ที่มา : <http://student.nu.ac.th/seng/meaw/king2.html>, ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554)

ด้านการแพทย์และสาธารณสุข

ด้านการศึกษา

ที่มา : <http://m68.krupuchong.com/03/index.php?> (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

โครงการฝนหลวง

โครงการธนาคารข้าว

ที่มา : http://guru.sanook.com/search/knowledge_search.php? (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

7. โครงการส่งเสริมอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีหลายโครงการ เช่น โครงการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โครงการศูนย์ศิลปาชีพทั่วประเทศ ซึ่งมีกว่า 150 แห่ง โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก โครงการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอก ไม้ผล บ้านไร่ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อส่งเสริมการเพาะปลูก การประกอบอาชีพหัตถกรรม เพื่อให้ราษฎรดำรงชีพได้อย่างยั่งยืน (ตริณ พงศ์มพัฒน์และคณะ. 2552 : 83)

8. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริอาจแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

8.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกและอุปโภคบริโภค ได้แก่ อ่างเก็บน้ำและฝายทดน้ำ

8.2 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการรักษาดินน้ำลำธาร

8.3 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ

8.4 โครงการระบายน้ำออกจากที่ลุ่ม

8.5 โครงการบรรเทาอุทกภัย

(ตริณ พงศ์มพัฒน์และคณะ. 2552 : 882-83)

โครงการส่งเสริมอาชีพ

ที่มา : http://kanchanapisek.or.th/kp14/article/evaluation_occu/evaluation_occu.htm (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

๙. โครงการแก้มลิง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เกิดฝนตกหนักในลุ่มแม่น้ำตอนบน ทำให้บริเวณน้ำจำนวนมากไหลท่วม พื้นที่ในลุ่มแม่น้ำยมและแม่น้ำน่าน ซึ่งส่งผลกระทบให้เกิดน้ำท่วมในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ซึ่งรวมถึงกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวทางพระราชดำริป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้วยเหตุนี้จึงเกิดโครงการแก้มลิงขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยพระองค์ทรงเปรียบเทียบการกินอาหารของลิง หลังจากทีถึงกล้วยแล้วจะยังไม่กลืน แต่จะเก็บไว้ภายในแก้มทั้ง ๒ ข้าง แล้วค่อย ๆ คุนกล้วยมากินภายหลัง ลักษณะและวิธีการของโครงการแก้มลิง มีดังนี้ คือ

๙.๑ ให้ระบายน้ำออกจากพื้นที่ตอนบนให้ไหลลงคลองพักน้ำขนาดใหญ่บริเวณชายทะเล

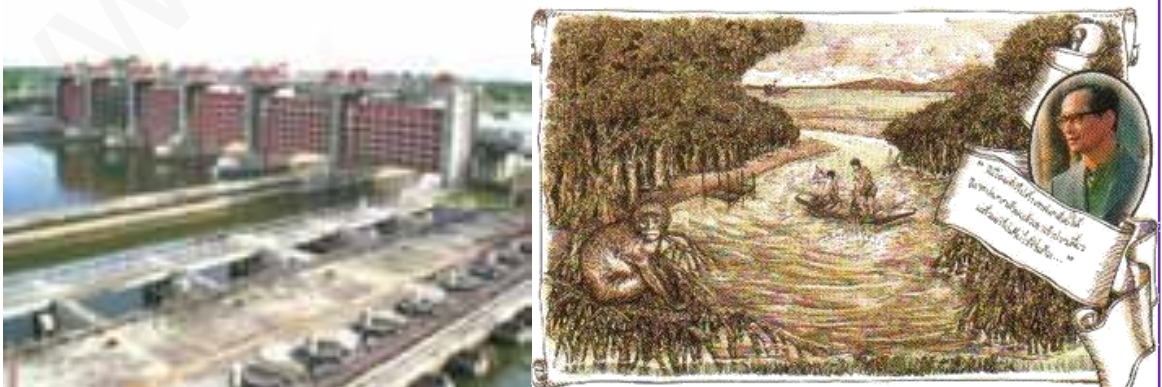
๙.๒ เมื่อระดับน้ำทะเลต่ำกว่าระดับน้ำในคลอง ก็ให้ระบายน้ำจากคลองโดยใช้หลักทฤษฎีแรงโน้มถ่วงของโลก

๙.๓ สูบน้ำออกจากคลองที่ทำหน้าที่แก้มลิงนี้ เพื่อให้น้ำตอนบนค่อย ๆ ไหลลงมาเอง

๙.๔ เมื่อระดับน้ำทะเลสูงกว่าระดับน้ำในคลอง ให้ปิดประตูระบายน้ำโดยยึดหลักน้ำไหลลงทางเดียว

ความสำเร็จของโครงการนี้ได้ทำให้ปริมาณน้ำท่วมลดน้อยลง ส่งผลให้ประชากรบางพื้นที่รอดพ้นจากอุทกภัยที่สร้างความเสียหายให้แก่ชีวิตและทรัพย์สิน

(ดิเรณ พงศ์มพัฒน์และคณะ, ๒๕๕๒ : ๘๓)

โครงการแก้มลิง

ที่มา : <http://threeroys.blogspot.com> (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน ๒๕๕๔).

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบฝึกกิจกรรมที่ 5.4

เรื่อง โครงการตามพระราชดำริของในหลวง

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนนำข้อความในกล่องสี่เหลี่ยมไปใส่ในข้อความที่สัมพันธ์กัน

โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านสิ่งแวดล้อม

.....
.....

1. โครงการเฉพาะเพื่อการพัฒนาและบำรุงต้นน้ำ
ลำธารในเขตภูเขาภาคเหนือ เพื่อบรรเทาอุทกภัย
ในที่ลุ่มอันเกิดจากน้ำป่าหลาก เช่น สถานีเกษตร
หลวงอ่างขาง อ. ฝาง จ. เชียงใหม่ ในปัจจุบัน
เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ทั้งพันธุ์ไม้ ผักเมืองหนาว
ไม้ดอกเมืองหนาว

.....
.....

2. โครงการที่ทรงทดลองปฏิบัติเป็นการ
ส่วนพระองค์ เมื่อได้ผลเป็นที่น่าพอใจจึงให้
รัฐบาลเข้ามาดำเนินการต่อในภายหลัง เช่น
โครงการคอนขุนห้วย จ. เพชรบุรี เพื่อให้
เกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง สามารถ
ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้

.....
.....

3. โครงการที่เอกชนเป็นผู้ดำเนินงานด้วยงบประมาณของตนเอง โดยคำแนะนำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น โครงการสาธารณูปโภคไทยสำหรับเยาวชน เป็นต้น

.....
.....

4. โครงการที่เป็นวิธีการบำรุง และปรับปรุงสภาพธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้ใช้ประโยชน์ได้ เช่น โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติกุยบุรี อ. กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์

.....
.....

5. โครงการที่มีการวางแผนการพัฒนาโดยพระเจ้าอยู่หัวและทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการ และพระองค์จะเสด็จร่วมทรงงานด้วย เช่น โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จ. เพชรบุรี เป็นโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน

คะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนที่ได้.....คะแนน

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนสืบค้นโครงการตามพระราชดำริ 1 โครงการ แล้วสรุป
ตามประเด็นที่กำหนดให้

1. ชื่อโครงการ.....
2. ประวัติโครงการ.....
-
-
-
-
3. สถานที่ตั้ง.....
-
4. วัตถุประสงค์.....
-
5. แหล่งข้อมูล.....
-
6. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากโครงการ.....
-
-
-
-
-
7. นักเรียนประทับใจโครงการนี้เพราะ.....
-
-
-
-

คะแนนเต็ม 10 คะแนน ได้.....คะแนน

หลังจากนักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนการสอน เล่มที่ 5 เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง นักเรียนจะนำหลักการดำเนินชีวิตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไร

หนูจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตโดยหนูจะดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เช่น หนูจะประหยัดคอดออม ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ในทางที่ถูกต้อง นำหลักวิชาความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้หนูจะเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ช่วยเหลืองานส่วนรวม รู้จักการสามัคคีสามัคคี ชื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติในการดำเนินชีวิต

ผมก็เช่นเดียวกัน จะนำหลักการทรงงานของพระองค์ท่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น ต่อไปผมจะศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นระบบ โดยศึกษาจากสภาพจริง ไม่ยึดตำรา จะใช้ชีวิตเรียบง่าย ประหยัด ให้ได้ประโยชน์สูงสุด และทำงานเพื่อส่วนรวม

ครูดีใจที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ถ้านักเรียนเข้าใจแล้วนักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง ก่อนที่จะศึกษาเรื่องต่อไป

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. หัวใจสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ข้อใด
 - ก. หลักปรัชญา 3 เงื่อนไข 3 ห่วง
 - ข. หลักปรัชญา 3 ห่วง 3 เงื่อนไข
 - ค. หลักปรัชญา 3 เงื่อนไข 2 ห่วง
 - ง. หลักปรัชญา 3 ห่วง 2 เงื่อนไข
2. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้สำเร็จ ผู้ปฏิบัติต้องมีจิตสำนึกข้อเป็น อันดับแรก
 - ก. ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
 - ข. การพึ่งตนเองเป็นหลัก
 - ค. การร่วมมือกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
 - ง. ความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก
3. คำว่า “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึงข้อใด
 - ก. ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ชาวไทย
 - ข. ปรัชญาที่นักเศรษฐศาสตร์ชาวไทยนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศไทย
 - ค. ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ชาวไทย
 - ง. ปรัชญาที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน มีคุณค่าในการนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศไทย
4. ข้อใด คือ หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ก. พอประมาณ พอดี มีภูมิคุ้มกัน
 - ข. พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน
 - ค. พอประมาณ พอเพียง สมเหตุสมผล
 - ง. พอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน มีจิตสาธารณะ

5. การบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด
 - ก. เกษตรทฤษฎีใหม่
 - ข. เกษตรแบบยั่งยืน
 - ค. เกษตรแบบผสมผสาน
 - ง. เกษตรกรวิถีชีวิตแนวใหม่
6. ข้อใด คือ ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ก. ประชาชนมีความสามัคคีกัน
 - ข. ประชาชนมีความสุขและอยู่ดีกินดี
 - ค. ประชาชนทุกคนมาจะความเป็นอยู่ที่ดี
 - ง. ประชาชนดำรงชีวิตอย่างพึ่งพาตนเองได้
7. โครงการแก้มลิง ตรงกับข้อใด
 - ก. การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำ
 - ข. การส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่
 - ค. การแก้ปัญหาน้ำท่วมบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง
 - ง. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
8. “การดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงความพร้อม และการมีส่วนร่วมริเริ่มดำเนินการโดยประชาชนในพื้นที่ มิใช่ การริเริ่มจากภายนอก” ตรงกับหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวข้อใด
 - ก. ภูมิสังคม
 - ข. ทำให้ง่าย
 - ค. ระเบิดจากข้างใน
 - ง. องค์กรร่วม

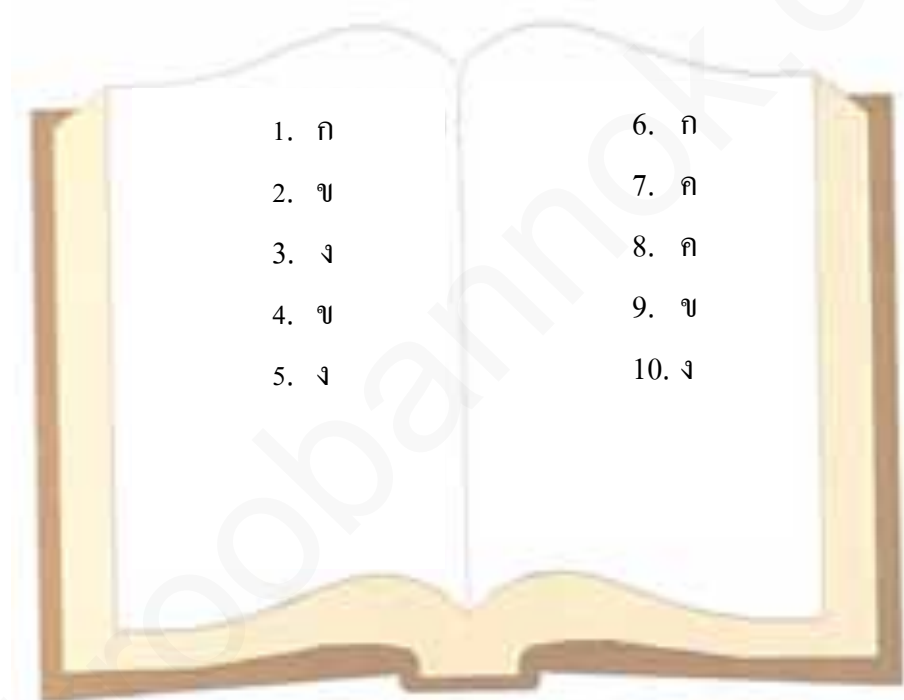
9. บุคคลต่อไปนี้ ใครที่นำหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต
- ก. นิดเป็นเด็กดี ชอบเรียนหนังสือ
 - ข. นกชอบออกกำลังกายทุกเช้าก่อนไปโรงเรียน
 - ค. ตีชอบใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย ไปเที่ยวทุกวันหยุด
 - ง. หญิงรู้หลักการในการดำเนินชีวิตอย่างพออยู่พอกิน ไม่เบียดเบียนใคร
10. โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานข้อเสนอแนะและแนะแนวพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการ คือ โครงการข้อใด
- ก. โครงการคมนาคม/สื่อสาร
 - ข. โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์
 - ค. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 - ง. โครงการตามพระราชประสงค์

บรรณานุกรม

- ดิเรณ พงศ์มพัฒน์และคณะ. (2552). เศรษฐศาสตร์ ม. 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
 นครรัฐ วัชรพรหมและคณะ.(ม.ป.ป.). แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ ม.1.
 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2554). สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2006q4/2006dec05p7.htm>. (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2555).
- <http://www.haii.or.th/wiki84/index>. (ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2555).
- <http://th.wikipedia.org>. (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2555).
- <http://student.nu.ac.th/seng/meaw/king2.html>. (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2555).
- <http://student.nu.ac.th/seng/meaw/king2.html>. (ค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2554).

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง

เฉลยแบบฝึกกิจกรรมที่ 5.1

เรื่อง ความหมาย และความเป็นมาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง และกาเครื่องหมาย X ถ้าไม่ตรงกับความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

X1. เศรษฐกิจที่พัฒนาไปที่ยอด มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดด แบบ “เสือ” และไปกับ “ตัวเลข” ที่แสดงอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและ “ตัวเลข” ของรายได้หรือผลกำไรที่สูง จนขาดการมองไปที่พื้นฐานและความพร้อมของคน

✓2. ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

✓3. เศรษฐกิจ “ทางสายกลาง” คือ ไม่สุดโต่งหรือเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ไม่มีมากเกินไป และไม่น้อยจนเกินไป รู้จักความพอดีเพื่อให้เกิดภาวะสมดุล

X4. เศรษฐกิจที่ผลิตมาเพื่อกินเองใช้เองในครัวเรือนเท่านั้น

X5. เศรษฐกิจที่เน้นใช้ชีวิตแบบลำบาก ขัดสนหรือการปลูกพืชไว้กินเองเพียงเท่านั้น

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนนำข้อความในกรอบสี่เหลี่ยมไปเติมหน้าข้อความที่สัมพันธ์กัน
เกี่ยวกับความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พ.ศ. 2540 พ.ศ. 2541 พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2543

- พ.ศ. 2540 1. เศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏขึ้นครั้งแรก จากพระราชดำรัส ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- พ.ศ. 2540 2. “...การจะเป็นเช่นนั้น ไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน
แบบพอมีพอกินหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง
อันนี้ก็เคยพบว่าความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้อง
ผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป...”
- พ.ศ. 2543 3. “...เศรษฐกิจพอเพียงนี้ขออย่าว่า เป็นการทำเศรษฐกิจหรือความประพฤติ
ที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผล โดยมีเหตุและผล คือ เกิดผลมันมาจากเหตุ
ถ้าทำเหตุที่ดี ถ้าคิดให้ดีให้ผลที่ออกมา คือ สิ่งที่ดีตามเหตุ
การกระทำก็จะเป็นการกระทำที่ดี และผลของการกระทำนั้นก็จะเป็
นการกระทำที่ดี ดี แปลว่า มีประสิทธิผล ดี แปลว่ามีประโยชน์ ดี
แปลว่า ทำให้มีความสุข...”
- พ.ศ. 2542 4. “...เศรษฐกิจพอเพียง เขียนเป็นตัวหนา Sufficiency Economy
เขียนเป็นตัวหนาในหนังสือเสร็จแล้วเขาก็มาต่อว่า Sufficiency
Economy ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็น
ทฤษฎีใหม่ เป็นตำราใหม่...”
- พ.ศ. 2541 5. “...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย
ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่
เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่า
พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คืออยู่เป็นสุข...”

แนวการตอบแบบฝึกกิจกรรมที่ 5.2
เรื่อง หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

1. ความพอดี ที่ไม่น้อยและมากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นตรงกับข้อใด
ตอบ **ความพอประมาณ**

2. การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัย
ที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะได้รับ หรือผลที่จะเกิดจากการกระทำนั้น ๆ
ด้วยความรอบคอบ ตรงกับข้อใด

ตอบ **ความมีเหตุผล**

3. การเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะ
เกิดขึ้น และความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดในระยะเวลาที่ต่างกัน

ตอบ **การมีภูมิคุ้มกัน**

4. เป้าหมายหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ อะไร

ตอบ ต้องการให้คนไทยสามารถพึ่งตนเองได้และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข
.....

5. เหตุผลสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับปวงชนชาวไทย เพราะอะไร

ตอบ ต้องการให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข
และยั่งยืน
.....

เฉลยแบบฝึกกิจกรรมที่ 5.3

เรื่อง หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ที่สะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1

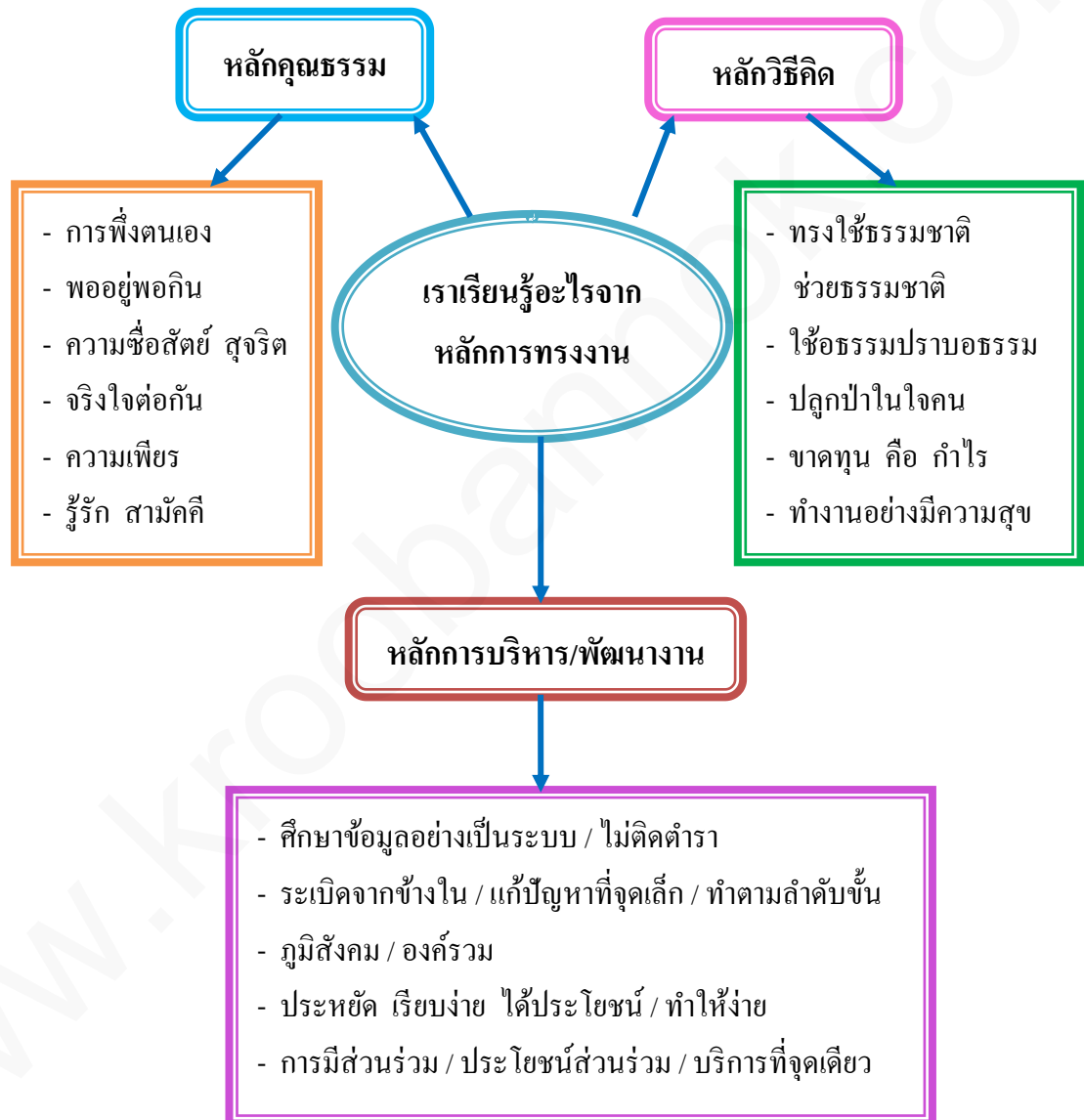
ให้นักเรียนนำข้อความในกล่องสีเหลี่ยมไปใส่ในข้อความที่สัมพันธ์กัน
เกี่ยวกับหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่สะท้อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ไม่ติดตำรา ระเบิดจากข้างใน ทำให้ง่าย องค์กรร่วม ภูมิสังคม

-1. การพัฒนาคน เริ่มจากการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนให้มีสภาพ
พร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อนแล้วค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก
- ระเบิดจากข้างใน.....2. ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาใด ๆ บางครั้ง เราต้องพิจารณา
ถึงปัจจัยหลายๆ ด้าน ที่ไม่ใช่เป็นเพียงแค่คำกล่าวหรือเขียนไว้ในหนังสือ
- ภูมิสังคม.....3. การพัฒนาใด ๆ ที่เป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ จำเป็นต้องคำนึงถึง
ทั้งสภาพพื้นที่ คือ ภูมิประเทศหรือธรรมชาติที่เป็นอยู่ ซึ่งส่งผล
หรือมีอิทธิพลต่อสภาพวิถีชีวิตของคน
- องค์กรร่วม.....4. การมองไปรอบ ๆ ด้านอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและเป็นระบบ
ตัวอย่างเช่น “ทฤษฎีใหม่” สำหรับเกษตรกร
- การมีส่วนร่วม.....5. โครงการใด ๆ มักจะทรงระดมความเห็นจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ
นักวิชาการ หรือประชาชนในพื้นที่หลักการนี้สอดคล้องกับ
การทำ “ประชาพิจารณ์”

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

แนวการตอบแบบฝึกกิจกรรมที่ 5.4

เรื่อง โครงการตามพระราชดำรินงในหลวง

ให้นักเรียนนำข้อความในกล่องสี่เหลี่ยมไปใส่ในข้อความที่สัมพันธ์กัน

ตอนที่ 1

โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ โครงการอันเนื่องพระราชดำริด้านสิ่งแวดล้อม

โครงการหลวง

1. โครงการเฉพาะเพื่อการพัฒนาและบำรุงต้นน้ำ
ลำธารในเขตภูเขาภาคเหนือ เพื่อบรรเทาอุทกภัย
ในที่ลุ่มอันเกิดจากน้ำป่าหลาก เช่น สถานีเกษตร
หลวงอ่างขาง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ในปัจจุบัน
เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ทั้งพันธุ์ไม้ ผักเมืองหนาว
ไม้ดอกเมืองหนาว

โครงการตามพระราชประสงค์

2. โครงการที่ทรงทดลองปฏิบัติเป็นการ
ส่วนพระองค์ เมื่อได้ผลเป็นที่น่าพอใจจึงให้
รัฐบาลเข้ามาดำเนินการต่อในภายหลัง เช่น
โครงการคอนขุนห้วย จ.เพชรบุรี เพื่อให้
เกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง สามารถ
ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้

โครงการในพระบรม
ราชานุเคราะห์

3. โครงการที่เอกชนเป็นผู้ดำเนินงานด้วย
งบประมาณของตนเอง โดยคำแนะนำของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น โครงการ
สาธารณกรมไทยสำหรับเยาวชน เป็นต้น

โครงการอันเนื่องพระราชดำริ
ด้านสิ่งแวดล้อม

4. โครงการที่เป็นวิธีการบำรุง และปรับปรุงสภาพ
ธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้ใช้ประโยชน์ได้ เช่น
โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณป่า
สงวนแห่งชาติกุยบุรี อ. กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์

โครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

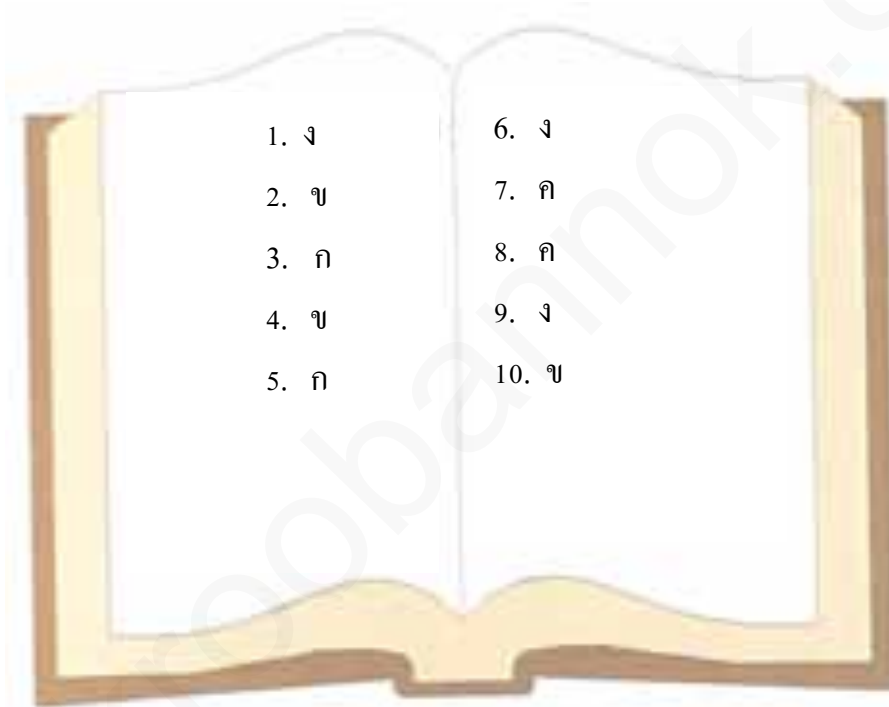
5. โครงการที่มีการวางแผนการพัฒนาโดย
พระเจ้าอยู่หัวและทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วม
ดำเนินการ และพระองค์จะเสด็จร่วมทรงงานด้วย
เช่น โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
แหลมผักเบี้ย จ. เพชรบุรี เป็นโครงการที่เกี่ยวกับ
การพัฒนาและฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนสืบค้นโครงการตามพระราชดำริ 1 โครงการ แล้วสรุป
ตามประเด็นที่กำหนดให้

- ชื่อโครงการ.....โครงการขังห้วยมันตามพระราชดำริ
- ประวัติโครงการ.....สืบเนื่องจากข้าราชการได้มาซื้อที่ดินสำหรับอยู่อาศัย ปลูกพืชผล
ต่อมาความทราบถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัย จึงได้เสด็จมาทอดพระเนตร
และทรงซื้อที่ดิน จำนวน 250 ไร่ ใน พ.ศ. 2552 เพื่อเพาะปลูกพืชเป็นโครงการพระราชดำริ
โดยเน้นปลูกพืชท้องถิ่นของ จ. เพชรบุรี เช่น มะพร้าว ชมพู่เพชร มะนาว กะเพรา
สัปะรด มันเทศ เป็นต้น
- สถานที่ตั้ง.....ครอบคลุม ต.เขากระปุก ต.กลัดหลวง อ. ท่ายาง จ. เพชรบุรี
- วัตถุประสงค์.....เพื่อพัฒนาส่งเสริมอาชีพเกษตรกรและส่งเสริมให้พืชเศรษฐกิจ
ของท้องถิ่นไม่สูญหาย
- แหล่งข้อมูล.....[http : //www.phetchaburi. doae. go.th/changHuaMan](http://www.phetchaburi.doae.go.th/changHuaMan)
- ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากโครงการ.....เริ่มตั้งแต่โครงการที่มีวัตถุประสงค์
เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์รวบรวมพืชเศรษฐกิจนานาชนิด เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรนำไป
ปลูกในพื้นที่ของตน มีการบูรณาการทำงานหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมชลประทาน
ทำให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการเพาะปลูก ชาวบ้านมีงานทำเนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่
เป็นคนในท้องถิ่น
- นักเรียนประทับใจโครงการนี้เพราะ.....เริ่มตั้งแต่ชื่อของโครงการที่แปลกดี และที่สำคัญ
เป็นการช่วยเหลือชาวบ้านให้ทำการเพาะปลูก ซึ่งพื้นที่แห่งนี้ในหน้าแล้งก็จะแห้งแล้ง
ขาดน้ำ การมีโครงการนี้ทำให้เกษตรกรมีน้ำในการเพาะปลูก พืชที่ปลูกในโครงการ
มีหลากหลาย ทั้งมะนาว มะพร้าว เป็นต้น

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ-สกุล	นางศุภางค์ อนันต์
เกิดเมื่อ	4 พฤษภาคม 2517
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	697 ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
การศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาหลักสูตรและการสอน
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นางรอง ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

